

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

**VILNIAUS UNIVERSITETO
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
VAIKYSTĖS PEDAGOGIKA
VERTINIMO IŠVADOS**

Grupės vadovė: doc. dr. Vitalija Gražienė

Grupės nariai: Regina Beinorienė
Violeta Jonynienė
Aurelija Valantonytė (studentų atstovė)

Vilnius
2018

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Vaikystės pedagogika
Studijų kryptių grupė	Ugdymo mokslai (M)
Studijų kryptis	Pedagogika (M01)
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (4 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	240
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Ugdymo mokslų bakalauras, pedagogas

TURINYS

I.	IŽANGA.....	4
II.	PROGRAMOS ANALIZĖ	4
	2.1. Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai.....	4
	2.2. Programos sandara.....	6
	2.3. Personalas	9
	2.4. Materialieji ištekliai.....	11
	2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas.....	12
	2.6. Programos vadyba.....	13
III.	REKOMENDACIJOS.....	15
IV.	APIBENDRINAMASIS VERTINIMAS.....	16

I. IŽANGA

Ketinamą vykdyti universitetinių studijų pirmosios pakopos *Vaikystės pedagogikos* programą (toliau – Programa), kurią numato įgyvendinti Vilniaus universitetas (toliau – VU), vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti studijų programos kokybės analizę bei pateikti rekomendacijas studijų programai tobulinti. Vertinant Programą buvo remiamasi VU pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu ir 2018 m. gegužės 14 d. vykusio ekspertų vizito į VU rezultatais.

Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo ketinamos vykdyti studijų programos aprašo ir jo priedų nagrinėjimo. Programą vertinant vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir kitais normatyviniais teisės aktais, ypač „Švietimo ir ugdymo studijų kryptių grupės aprašu“, „Pedagogų rengimo reglamentu“, „Mokytojų profesinės kompetencijos aprašu“, SKVC direktoriaus 2013 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-23 patvirtinta „Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika“ (toliau – Metodika), kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais.

2018 m. gegužės 14d. vyko ekspertų grupės vizitas į VU, kur ekspertai susitiko su fakulteto administracija, Programos aprašo grupės rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais partneriais, susipažino su fakulteto materialine baze (auditorijomis, laboratorijomis, biblioteka ir kt.). Vizito pabaigoje administracijos atstovai ir dėstytojai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais.

2018 m. gegužės mėn. 28 d. ekspertų grupė parengė ir SKVC pateikė Programos vertinimo išvadų projektą, kuris buvo išsiųstas Programos rengėjams susipažinti ir pateikti savo pastabas dėl faktinių klaidų. Ekspertų grupė, susipažinusi su VU raštu (2018-05-28 Nr. 250000-381), pateikia galutines Programos vertinimo išvadas.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Naujos studijų programos reikalingumas pirmiausiai grindžiamas tuo, kad “šiandien dėl demografinių pokyčių Lietuvoje stebimas didelis mokytojų pasiskirstymo disbalansas ir akcentuojama garbaus mokytojų amžiaus problema”. Manytume, kad taip argumentuoti naujai kuriamos programos būtinumą yra nepakankama: VU turėtų deklaruoti kur kas aukštesnius ir fundamentalesnius, į šiuolaikinius valstybės, visuomenės, tėvų bei vaikų poreikius orientuotos, naujos kartos pedagogų rengimo tikslus bei tokios studijų programos poreikį.

Neįtikina ir antrasis argumentas, jog programos reikalingumą lemia ikimokyklinio, priešmokyklinio bei pradinio ugdymo pakopų pedagogų trūkumas ar numatomas privalomas institucionalizuotas vaikų ugdymas nuo 5 metų. - Pedagogų trūkumą gali nesunkiai „užpildyti“ ir esamos studijų programos bei papildomas studentų priėmimas į dabartines AM, tad tam, suprantama, nereikia kurti nei naujos institucijos, nei naujų studijų programų.

Sunku suprasti, kokių tikslu Programos poriečio pagrindimo dalyje pateikiama vaikystės pedagogų rengimo patirtis užsienyje. Ar manoma, kad automatiškai į Lietuvą perkelta kitos šalies pedagogų rengimo praktika savaime duos gerus vaisius? Mechaniškas net pačių geriausių idėjų implantavimas į neparuoštą dirvą nėra veiksmingas.

Programos pagrindimas “pastiprinamas” tuo, kad “vaikystės pedagogai pasaulyje rengiami daugeliu būdų, bet daugiausiai paplitęs – universitetinių bakalauro studijų *lygiagretusis* modelis.” Ir priduriama: “pastaruoju metu vis daugiau pabrėžiamas pedagoginių studijų akademiškumo poreikis”. Tik peršasi mintis, kad argumentai dėl “akademiškumo” yra skirti jau nebeaktualiai diskusijai, kur, kokioje institucijoje, turi būti rengiami mažų vaikų pedagogai. Neabejotina: mažiems vaikams reikia kūrybingo, lankstaus, empatiško, plataus akiračio bei erudicijos, mąstančio, reflektuojančio ir t.t. pedagogo, nes būtent ankstyvajame amžiuje

pedagogo/tėvų vaidmuo vaiko asmenybės formavimesi yra esminis, lemiamas. Bet ar tam pakaks vien „mokslo patvirtintomis žiniomis grįsto“ pedagogų rengimo?

Pedagogų rengimo poreikį grįsti tuo, kas akcentuojama Suomijos, Australijos ar UK pedagogų rengime, taip pat nederėtų. Juolab nederėtų teikti ir tokių, prastai iš kitos kalbos išverstų arba nerišliai suformuluotų argumentų, cit.: „Pavyzdžiui, Suomija akcentuoja pasitikėjimą ugdytoju ir rengia aukštos kvalifikacijos mokytojus, mėstančius apie mokymą kaip mokslininkai. Australijoje pedagogo profesijos kokybę siekiama užtikrinti studijose plėtojant klinikinių ugdymo tyrimų modelius. Jungtinės Karalystės mokytojų rengime [...] siekiama ne vien idėjų pritaikymo, bet mokslu grįstų ugdymo aspiracijų išbandymo ir vertinamojo komunikavimo.“ Gal galima buvo tiksliau išversti arba plačiau paaiškinti, kaip reiktų suprasti tokius žodžių junginius kaip „klinikiniai ugdymo tyrimai“ (sprendžiant iš pateiktos nuorodos, kalbama visai ne apie „tyrimus“), „mokslu grįstų aspiracijų išbandymas“, ar ką reiškia „vertinamasis komunikavimas“?

Teiginys, jog pedagogo profesijos prestižą pakels sprendimas specialistų pajėgas „sutelkti prie geriausių universitetų įsteigtuose pedagogų rengimo centruose“ neįtikina, kaip ir tai, kad, „tuo tikimasi pakelti profesijos prestižą ir pagerinti studijų kokybę“. Pedagogo profesijos prestižą, manytume, pakels tik jis pats – gerai, profesionaliai, atsidavusiai dirbantis ir vaikų, tėvų bei visuomenės lūkesčius pateisinantys pedagogas.

Tvirtinimas, kad „ketinamos vykdyti *Vaikystės pedagogikos* programos studijos gali prisidėti prie sėkmingesnio ugdymo mokslų teorinių problemų sprendimo (mokslo vystymo ir tyrimais grįsto ugdymo turinio pertvarkos)“ taip pat neįtikina. Ar tikrai? Ir kokių būdu? Kad prisidės prie sėkmingesnio *vaikystės švietimo*? O kas yra „vaikystės švietimas“? Gal norėta pasakyti: „(mažų) vaikų ugdymo“? Ar tikrai reiktų tikėti, jog teikiama studijų programa prisidės prie „praktinių problemų sprendimo (*ugdymo kultūros kaitos*)“?

Pagrindžiant Programos poreikį, visai nesiremiama „socialinių partnerių“ – ikimokyklinio ir pradinio ugdymo mokyklų, tėvų, visuomenės, pagaliau, valstybės - „užsakymu“, jų nuomone. Net, kaip paaiškėjo iš pokalbio su socialiniais VU partneriais, su jais nebuvo aptarta, kokio iš tiesų pedagogo reikia šiuolaikiniam darželiui ar mokyklai.

Anot socialinių partnerių, kalbėjusių susitikime, svarbiausia, kad būsimasis pedagogas: 1) gebėtų komunikuoti (su tėvais, vaikais (!), tarpusavyje), 2) mokėtų pažinti vaiką, išvelgtų jo poreikius (ne vien specialiuosius!), 3) būtų mėstantis, analizuojantis, reflektuojantis, 4) gerai išmanytų bendrąsias programas ir, jomis remdamasis, gebėtų integruoti ir diferencijuoti (individualizuoti, personalizuoti) ir ugdymo turinį, ir procesą, 5) jau studijuodamas, įgytų kuo daugiau praktinės patirties, 6) puikiai išmanytų naujus ugdymo metodus ir gebėtų lanksčiai pritaikyti juos skirtingų vaikų ugdymui, 7) būtų pasirėngęs dirbti ir pagal ikimokyklinio, ir priešmokyklinio bei pradinio ugdymo programas ir t.t.

Tarp numatytų studijų programos rezultatų svarbiausiųjų mažo vaiko ugdytojui gebėjimų – paprastai ir aiškiai aprašytų - nerasime, arba jie pateikti tokia „užaukštinta“, formalizuota, iš esmės, absrtahuota nuo konkretaus turinio, kalba.

Taip pat visiškai neužsimenama, kaip Universitetas prisidės prie bendrakultūrinės būsimo pedagogo kompetencijos plėtojimo. Kaip bus stiprinamas jo pilietiškumas, atsakomybė prieš visuomenę už savo veiklą, kaip bus plėtojami ir gilinami prie „asmeninių gebėjimų“ priskirti „kūrybingumas, savarankiškumas, vertybinės nuostatos“? (žr. „*Studijų pakopų aprašas*“, 2011 m. lapkričio 21 d. Įsak.Nr. V-2212)

Deklaruojamas studijų programos tikslas – parengti pedagogą, gebantį kūrybiškai veikti savo profesijos lauke vadovaujantis naujausiais mokslo pasiekimais, inovatyviomis technologijomis ir asmeninėmis nuostatomis bei pasirėngusių kokybiškai ugdyti vaikus dirbant pagal pasirinktą specializaciją yra pernelyg apibendrintas ir „nuasmenintas“, suformuluotas taip, kad tinka bet kuriai pedagogų rengimo programai. Formalizuojant studijų tikslą, vertėtų išryškinti bent šiokių tokių būsimo mažo vaiko pedagogo išskirtinumą.

Studijų programos rezultatai yra pernelyg apibendrinti, universalūs, neatspindi mažų vaikų ugdymo specifiškumo. Pernelyg didelis svoris skiriamas kognityviniam (žinių ir supratimo) aspektui, pernelyg mažai – asmeninėms gero pedagogo savybėms ir gebėjimams: empatiškumui, vaiko kultūros (vaikystės fenomeno) supratimui, vaiko individualybės pažinimui, pripažinimui, palaikymui, geranoriškam partneriavimui, pagalbai, pedagoginiam sąveikavimui su vaiku ir t.t. Kaip siektinas rezultatas visiškai nenumatomas pastaruoju metu tarptautinėje plotmėje (t.p. ir OECD) ypač akcentuojamas pedagogo gebėjimas būti palaikančiu, paremiančiu, motyvuojančiu vaiko ugdymo(si) proceso ir raidos vertintoju, jo pasiekimų bei daromos pažangos stebėtoju ir skatintoju.

Nors Programos tikslas ir numatomi studijų rezultatai formaliai atitinka studijų rūšį, pakopą ir kvalifikacijų lygį, jie, kaip jau buvo minėta, yra pernelyg abstraktūs, tinkantys iš esmės bet kuriai pedagogui (ir net ne pedagogui) specialybei.

Būtina paminėti, kad nors Programai pritarta Švietimo ir mokslo ministro 2018 m. balančio 5 d. įsakymu Nr. V-320 „*Dėl pritarimo ketinamai vykdyti studijų programai*“, o VU Senato „*Deklaracijoje dėl ketinamos vykdyti studijų programos atitikties bendriesiems ir specialiesiems studijų programų reikalavimams*“ (2018 01 23, Nr.1500-SR-345) yra patvirtintas ir studijų programos tinkamumas ją vykdyti, LR ŠMM Mokymosi visą gyvenimą departamentas, remdamasis Pedagogų kvalifikacijos ir studijų programos komisijos pastabomis, rašte Vilniaus universitetui ir Studijų kokybės centrui Nr.SR-1530 (2018 04 09) siūlė Programos aprašą *Vaikystės pedagogika* pataisyti taip, „kad būtų rengiamas plataus profilio vaikystės pedagogas — ikimokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogas; tokiu atveju programos pavadinimas *Vaikystės pedagogika* neklaidintų, o programa būtų orientuota į šalies švietimo poreikius. Siūloma integruoti kai kuriuos abiejų sričių studijų dalykus: ikimokyklinio ugdymo — Vaiko žaidimas, Vaiko sveikata ir gerovė, Ankstyvojo raštingumo ugdymas (meninis ir kūrybinis raštingumas); pradinio ugdymo — Meninės ir kūrybinės raiškos ugdymas, Sportinė raiška ir sveikatos ugdymas“. Į šiuos siūlymus Programos aprašo rengėjai neatsižvelgė, nors pedagogas yra valstybės reguliuojama profesija.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Pagrindinės srities silpnybės yra šios: Programos poreikio pagrindimas yra nepakankamai ir silpnai argumentuotas. Programos tikslas per daug abstraktus, nepritaikytas Programos specifikai; jame užfiksuotas vienos iš dviejų specializacijų pasirinkimas, nors Programoje galėtų būti keliamas tikslas studijuoti abi specializacijas kartu ir suteikti absolventams dvigubą kvalifikaciją. Programos rezultatai (pasirenkamos vienos iš dviejų specializacijų studijos) dera su iškeltu Programos tikslu, tačiau yra per siauri. Rezultatų grupės nėra tinkamai subalansuotos (pvz., kognityviniam aspektui skiriama per daug dėmesio, bendrakultūriniam, asmeniniam aspektui – per mažai). Programos aprašo rengėjai neatsižvelgė į Pedagogų kvalifikacijos ir studijų programos komisijos siūlymus dėl Programos rezultatų.

Pagrindinės srities stiprybės yra šios: Programos atsiradimas Vilniaus universitete galėtų turėti įtakos pedagogo profesijos patrauklumui. Programos tikslas ir numatomi studijų rezultatai iš esmės atitinka studijų rūšį, pakopą ir kvalifikacijos lygį.

2.2. Programos sandara

Studijų Programos sandara atitinka šių teisės aktų reikalavimus: „*Švietimo ir ugdymo studijų kryptių grupės aprašas*“ (2015 m. gruodžio 10 d. įsak. Nr. V-1264), „*Pedagogų rengimo reglamentas*“ (2012 m. gruodžio 12 d. Nr. V-1742), „*Bendrieji studijų vykdymo reikalavimai*“ (2016 m. gruodžio 30 d. įsak. Nr.V-1168).

Siekiant užtikrinti, jog studijuojantysis išsiugdytų reikalingas kompetencijas, leidžiančias sėkmingai vykdyti švietimo ir ugdymo veiklą, programos sandara yra kryptingai modeliuojama

iš įvairių blokų, ir 240 ECTS bakalauro studijų programą sudaro: 60 ECTS kreditų apimties studijų pagrindų dalies dalykai (atskirai kiekvienai specializacijai – ikimokyklinio ir pradinio ugdymo), 90 ECTS kreditų apimties specialioji studijų programos dalis (kurioje - 15 ECTS Baigiamasis projektas kartu su PSBD), 15 ECTS kreditų apimties bendrojo universitetinio lavinimo modulių blokas ir 75 ECTS apimties universiteto nustatytų ir studento laisvai pasirenkamų studijų dalykų blokas.

Studijuojama nuolatine forma ketverius metus; studijuojami dalykai (ne mažesnės nei 5 kreditų apimties) jungiami į stambesnius modulius; studijos vykdomos lygiagrečiuoju studijų modeliu, integruojant akademinės studijas, pedagoginę praktiką, derinant privalomus ir pasirenkamus dalykus. Programos apimtis yra pakankama visiems numatytiems I pakopos studijų rezultatams pasiekti - 240 ECTS, tačiau studijų sandara (turinio prasme) turėtų būti kryptingesnė, tikslingesnė ir efektyvesnė.

Programos studijų rezultatuose 1.1, 1.2, 3.1 kalbama apie ikimokyklinio IR pradinio ugdymo rezultatus, o specialiųjų rezultatų bloke – apie ikimokyklinio ARBA pradinio ugdymo rezultatus (o tai klaidina). Toks netikslumas tiesiogiai lemia ir Programos sandaros trikdžius. Programos sudedamųjų dalių paskirtis, logika ir sandara programos apraše sumodeliuota nepakankamai pagrįstai ir nėra racionali - pedagoginės specializacijos konstruojamos kaip atskiros, o programos pavadinimas leidžia manyti, kad absolventas įgaus abiejų specializacijų kompetencijas (ir atitinkamai – teisę dirbti vaikų darželiuose, priešmokyklinio ugdymo grupėse ir pradinio ugdymo mokyklose). Taigi, dėmė tarp programos pavadinimo ir sandaros nėra pakankama. Abi specializacijas sieja, anot aprašo autorių, turinio integracijos principu apjungti specializacijų moduliai ir “integruoto ugdymo turinio pagrindų kursas. Pastarasis argumentas kelia abejonių, nes, pvz., *Praktikų* aprašų rezultatuose deklaruojamas dėmesys ir ikimokykliniam, ir priešmokykliniam, ir pradiniam ugdymui, bet aprašo turinyje (visų praktikų) priešmokyklinis ugdymas nėra nei minimas, nei analizuojamas. Kiekybinių tyrimų, kokybinių tyrimų dalykų aprašuose ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo specifika taip pat neatsispindi.

Studijų programos sandai turėtų būti išdėstyti taip, kad studijų programą baigęs asmuo galėtų dirbti ir pagal priešmokyklinio ugdymo programą, nes vadovaujantis Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 nuostatomis, jei būsimasis pradinio ugdymo mokytojas studijų metu išklaušė atitinkamą dalyką (konkrečiu atveju – priešmokyklinio ugdymo), jam suteikiama alternatyva – galimybė vykdyti ne tik pradinio, bet ir priešmokyklinio ugdymo programą.

Dalykų ir modulių (20 dalykų ir 12 modulių) išdėstymo logika yra siejama su reikalingomis įgyti studijuojančiojo kompetencijomis ir numatomais studijų rezultatais, kurie su kai kuriomis išimtimis dera su “*Švietimo ir ugdymo studijų kryptių grupės aprašo*“ (2015 m. gruodžio 10 d. įsak. Nr. V-1264), “*Studijų pakopų aprašo*” numatomais I pakopos studijų rezultatais, pvz., kai kurie dalykai labiau atitinka II, o ne I pakopos studijų rezultatus: (pvz., *Vaiko savireguliacijos ir psichikos sveikatos dalyke* numatoma įgalinti studentus kurti emocinio ugdymo veiklas (programas), kognityvinio ugdymo veiklas (programas); gebėjimai atlikti tyrimus per mažai orientuoti į veiksmo tyrimus, labiau – į edukologinius; *Ugdymo kokybės vadybos dalykas* galėtų būti dar labiau orientuotas į ikimokyklinio ir pradinio ugdymo kokybės rodiklių analizę (dabar dalyke šių rodiklių analizei skirtos vos kelios valandos). Programoje derėtų sustiprinti rezultatų tolydumo ir atitikimo pakopai aspektus.

Programos autoriai teigia, kad “programa siekiama atliepti naujausias šios srities specialistų rengimo tendencijas pasaulyje bei atsižvelgti į aktualius pedagogų rengimo poreikius Lietuvoje, Programos turiniu siekiama užtikrinti ugdymo mokslų teorijos ir ugdymo praktikos pusiausvyrą”. Turbūt labiau tiktų teigti, kad Programa siekiama atspindėti šią pusiausvyrą, o ne užtikrinti.

Programoje gana ryškūs ugdymo mokslų bei technologijomis pagrįstų studijų; studijų, orientuotų į vaiko pažinimą ir “kiekvieno ugdymą”, integralumo aspektai. Vis dėlto integralumas

programoje priklauso ir nuo programos sandaros bei integracijos kiekviename studijų dalyke (modulyje) ar jų bloke. Net jei, vengiant dalykinės (pagrįstos mokymo dalykais pradinėse klasėse) programos konstrukcijos pavojaus, Programoje atskiri dalykai jungiami į stambesnius blokus, rišamus integraliais jungiamaisiais (pvz., raštingumo), neretai tas jungimas turi mechaniškumo požymių (tai būdingiau pradinio ugdymo specializacijai). Manytume, kad *Integruoto ugdymo turinio pagrindai* Programoje dėstomi per vėlai (7 semestru) – kai studentai jau yra susipažinę su ugdymo teorijomis, filosofiniais ugdymo pagrindais, atlikę kai kurias praktikas, todėl vertėtų svarstyti šio dalyko studijų ankstinimą arba skyrimą į dvi dalis.

Patys dalykai šiuo – integralumo – aspektu yra labai netolygūs, tad vertėtų siekti didesnės dalykų dermės programoje, gilesnio dėstytojų komandos bendradarbiavimo. Yra puikiai integralumo rezultatų siekiančių dalykų (pvz., *Vaikystės antropologija*, *Meninės, kūrybinės ir sportinės raiškos ugdymas 6: Filosofija vaikams*; *Meninės, kūrybinės ir sportinės raiškos ugdymas 4: Technologijos*; *Matematinio ir informatinio raštingumo ugdymas 3: Bendrybių ir dėsningumų pažinimo didaktika*), *Kokybinių tyrimų dalykas* gražiai integruojamas su praktikų užduotimis, tačiau yra dalykų, kurie yra menkai integralūs (pvz., *Matematinio ir informatinio raštingumo ugdymas 1: Formos pažinimo didaktika*) ne tik turint omenyje abiejų specializacijų integralumą, bet ir integraciją vienoje specializacijoje. Įtraukiojo ugdymo - ugdymo proceso pritaikymo kiekvienam vaikui – samprata Programoje galėtų būti ryškesnė.

Pozityvu, kad programos sandara siekiama atskleisti esminius šiuolaikinės pradinio ugdymo didaktikos bruožus, pagrįstus socialinio konstruktyvizmo paradigma, bet kai kurių dalykų turinyje yra ir akivaizdžių mokymo paradigmos atspindžių, pvz., Gilinti teorines žinias apie ikimokyklinio amžiaus vaikų ir pradinio ugdymo mokinių grupių valdymą ir efektyvias elgesio keitimo strategijas (Grupių valdymas ir strategijos).

Ugdymo holistiškumo požiūriu programoje vis dėlto pasigendama dalykų, akcentuojančių ir analizuojančių bendrųjų vaikų gebėjimų – mokymosi mokytis, kritinio mąstymo, problemų sprendimo gebėjimų plėtojimą per visus dalykus ir pan.

Ankstyvojo švietimo raidos dalyke (abejonių keliantis ir klaidinantis dalyko pavadinimas) pasigendama procesų, vykusių po 1990 metų, analizės; švietimo reformų konteksto aptarimo.

Programos sandarą vertėtų koreguoti, nes, pvz., kai kurie dalykai studijuojami per vėlai (jau minėtas dalykas *Integruoto ugdymo turinio pagrindai*, taip pat *Priešmokyklinis ugdymas* – jis numatytas tik 8 semestru, kai dauguma praktikų jau bus atliktos, o iki tol studijuotų specializacijų dalykų ne visuose aprašuose atsiskleidžia priešmokyklinio ugdymo specifika. Per vėlai studijuojama ir *Ankstyvojo švietimo raida* (tik 7 semestru). *Pedagogikos* dalyke keliami per aukšti siekiami rezultatai: “gebės organizuoti įtraukijį ugdymo procesą grupėje, kūrybiškai integruoti mokslo ir didaktikos žinias, kuriant integruotą ugdymo turinį, planuojant, organizuojant, vertinant ugdymo procesą ir pasiekimus”. Dalyko studijos vyksta pirmą semestrą, ir tokio rezultato pasiekimas abejotinas.

Studijų programoje trūksta specializacijų studijoms privalomo preciziškumo, pvz., randame “ikimokyklinio meninio ugdymo pamoką”, “teikti vaikams pritaikyto įvairiapusio ankstyvojo ugdymo pradmenis” ir kt.

Abejotina universiteto nustatytų ir studento pasirenkamų studijų dalykų bloko pasiūla: *Tarpkultūrinis ugdymas*, *Etnokultūra ir ugdymas*, *Neformalus švietimas ir edukaciniai projektai* turėtų būti privalomi studijų dalykai visiems studijuojantiems. Pasirenkamųjų dalykų bloke galėtų atsirasti vietos dalykams, pastiprinantiems tautinių mažumų (pvz., lenkų, rusų) mokyklas baigusių asmenų, kurie galėtų dirbti tautinių mažumų, dvikalbėse / daugiakalbėse mokyklose, kompetencijų stiprinimui.

Programoje yra ir kitokių netolygumų: kartojais temos (pvz., apie raidos sutrikimus, krizes, pagalbą šeimai); kai kurie dalykai pernelyg siauri ir būtų racionalu juos sujungti (pvz., *Vaikystės antropologiją ir Etnokultūrą ir ugdymą*). Atskirų temų apimtį dalykų aprašuose verta persvarstyti: pvz., Teksto sampratai, Darbui su tekstu pamokoje, Teksto reikšmei, Teksto suvokimo ir kūrimo gebėjimų ugdymo inovacijoms – po kelias valandas.

Studijų programoje numatoma taikyti studijų metodus, tinkamus studijų rezultatams pasiekti, „auginančius“ studentų kompetencijas per visą studijų laikotarpį: aktyvią paskaitą, seminarą, diskusiją, darbą su tekstu, pranešimus, lyginamąją analizę, minčių, sąvokų žemėlapius, esė, individualų ir grupinį darbą, atvejų, problemų analizę, ugdomosios veiklos planavimą, projektus, aplanko metodą ir kt. Studentų pasiekimo vertinimo metodai: kolokviumai, pranešimai, probleminis mokymasis (vaidmenų žaidimai, simuliacija), veiklos refleksija, savirefleksija ir kt.

Studijų metodų ir studentų pasiekimų vertinimo metodų analizė leidžia teigti, kad programos vizija atspindi besimokančiųjų refleksija grindžiamus gebėjimo veikti ir įsivertinti metodus (patirtinį, refleksyvųjį mokymąsi ir tyrimais grindžiamą mokymąsi) bei padeda siekti šiuolaikinės, pagrįstos paties studento savarankišku mokymusi studijų paradigmos. Beje, vertinimo kriterijų pristatymo Sistema aprašuose turėtų būti suvienodinta.

Programos aprašo ir priedų analizė atskleidžia, kad programoje daugumoje aprašų remiamasi aktualiais, šiuolaikiniais šaltiniais: teorinėmis studijomis, užsienio autorių darbais, Lietuvos metodiniais ir švietimo būklės tyrimais, studijomis, moksliniais ir metodiniais straipsniais, duomenų bazėmis ir kt.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Studijų programos sandara atitinka teisės aktų reikalavimus; bet ji tik iš dalies atspindi programos pavadinimą - pedagoginės specializacijos konstruojamos kaip atskiros, o programos pavadinimas leidžia manyti, kad absolventas įgaus abiejų specializacijų kompetencijas (ir atitinkamai – teisę dirbti vaikų darželiuose, priešmokyklinio ugdymo grupėse ir pradinio ugdymo mokyklose); tad dėmė tarp programos pavadinimo ir sandaros, o taip pat pati programos sandara yra nepakankama. Pedagogines praktikas būtina koreguoti, integruojant priešmokyklinio ugdymo turinį. Patys dalykai integralumo aspektu yra labai netolygūs, tad vertėtų siekti didesnės dalykų dėmės programoje. Vertėtų persvarstyti pasirenkamųjų dalykų pasiūlą programoje. Ugdymo holistiškumo ir šiuolaikinės didaktikos paradigmos požiūriu programoje pasigendama dalykų, akcentuojančių ir analizuojančių bendrųjų vaikų gebėjimų – mokymosi mokyti, kritinio mąstymo, problemų sprendimo gebėjimų plėtojimą per visus dalykus ir pan. Abejotina universiteto nustatytų ir studento pasirenkamų studijų dalykų bloko pasiūla. Nėra numatyta iššestinių studijų.

Daugumos dalykų ir modulių turinys iš esmės atitinka studijų rūšį ir pakopą. Programos aprašo ir priedų analizė atskleidžia, kad daugumoje dalykų aprašų remiamasi aktualiais, šiuolaikiniais šaltiniais.

2.3. Personalas

Programą ketina realizuoti 44 dėstytojai. Iš jų 29 socialinių mokslų edukologijos, 9 psichologijos krypties, 3 fizinių mokslų informatikos inžinerijos, 2 informatikos atstovai, 1 biomedicinos mokslų atstovas, 1 humanitarinių mokslų filosofijos krypties ir 2 filologijos krypties atstovai (mokslo kryptių atstovų skaičius nėra tapatus dėstytojų skaičiui, nes kai kurie asmenys atstovauja kelias mokslų kryptis). Programoje numatyta 10 profesorių, 18 docentų, 7 lektoriai daktarai, 6 lektoriai ir 3 asistentai (doktorantai). Numatomų dėstytojų sąrašas pateiktas programos aprašo 4.1. lentelėje, detalai nurodant jų kvalifikacinius ar mokslo laipsnius, mokslo kryptis, akademinės veiklos ir profesinės veiklos (praktinio darbo) patirtį metais. Išsami informacija apie dėstytojus pateikta jų gyvenimo aprašymuose, programos aprašo 3 priede. Galima teigti, kad programos vykdymui numatomas pasitelkti akademinis personalas atitinka formaliuosius aukštojo mokslo studijas reglamentuojančius teisės aktų reikalavimus.

Pagal „Švietimo ir ugdymo studijų kryptių grupės aprašo“ (2015 m. gruodžio 10 d. įsak. Nr. V-1264) reikalavimus, ne mažiau kaip 50 proc. pirmosios pakopos studijų krypties dalykų apimties turi dėstyti mokslininkai. Reikalavimas pilnai vykdomas, nes mokslininkai sudaro 84

proc. nuo visų numatomų dėstytojų. Kitas reikalavimas – ne mažiau kaip 30 procentų dėstytojų, dirbančių pedagogo kvalifikaciją suteikiančių studijų dalyje, turi turėti pedagoginio ar vadybinio darbo švietimo ar (ir) švietimo pagalbą teikiančiose įstaigoje patirties (kuri turi būti ne trumpesnė kaip 3 metai) ir būti įgiję besimokančiųjų kartoms aktualios naujos pedagoginės patirties (38.1.2. p.). Teigiama, kad šiuos reikalavimus atitinka 16 (36,3 proc.) iš 44 asmenų. Nors formaliai personalo patirtis atitinka minimo dokumento reikalavimus, bet pagal pateiktus CV pastebima, kad vis dėlto personalo pedagoginio praktinio darbo patirtis galėtų būtų reikšmingesnė. Beje, Pedagoginę ikimokyklinio /priešmokyklinio praktiką numato dėstyti asmenys, turintys pradinio, o ne ikimokyklinio/priešmokyklinio ugdymo pedagoginės patirties.

„Švietimo ir ugdymo studijų kryptių grupės aprašo“ (2015 m. gruodžio 10 d. įsak. Nr. V-1264) aprašas taip pat nurodo, kad „teorinius pedagogikos, MD (ar pedagoginės specializacijos) didaktikos dalykus turi dėstyti tik tie dėstytojai, kurių mokslinės veiklos kryptis ir pedagoginės praktikos patirtis atitinka dėstomąjį dalyką“ (38.1.3 p.) ir ne mažiau kaip 50 procentų dėstytojų turi bendradarbiauti su mokyklomis, tyrimų srityje rengiant didaktikos priemones (38.1.4. p.). Aprašo 5 priede pateikta išsami informacija apie programos personalo bendradarbiavimą su švietimo ir ugdymo institucijomis. Pateikta informacija atskleidžia, kad 66 proc. visų dėstytojų (29) yra atlikę arba vykdo tyrimus bei projektus su ugdymo institucijomis. Ryšius su ugdymo institucijomis rodo ir dalies dėstytojų mokytojams vedami metodiniai seminarai, bendradarbiavimas rengiant ugdymo priemones, vadovėlius.

Dėstytojų mokslinės veiklos aktyvumą rodo aiškiai lentelėse pateikta informacija apie įgyvendintus ir vykdomus mokslo projektus 2013 – 2018 m., tarptautinius projektus, tarpvalstybines (dvišalės, trišalės) mokslo programas, tyrimų kryptys vaiko pažinimo ir mokymosi, vaikystės ugdymo, ugdymo filosofijos, švietimo tyrimų, švietimo vadybos, ugdymo inovacijų, švietimo kokybės, švietimo lyderystės ir pedagogų rengimo srityse. Programos aprašo ir pateiktų priedų analizė atskleidžia, kad daugumos programos personalo vykdomi moksliniai tyrimai tiesiogiai susiję su analizuojama programa, mokslininkai turi didelę ugdymo mokslų krypties tyrimų, mokslinės ir metodinės veiklos patirtį.

Pagrindžiant personalo kompetenciją, teigiama, kad Programos įgyvendinimą kuruos VU Filosofijos fakulteto Ugdymo mokslų institutas. Studijų programos įgyvendinime dalyvaus VU Filosofijos fakulteto kitų padalinių (Edukologijos, Klinikinės ir organizacinės psichologijos katedros), VU Matematikos ir informatikos instituto, VU Sveikatos ir sporto centro akademinis personalas bei ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo srities akademinis personalas, sutelktas iš VU ir LEU mokslininkų. „Tuo siekiama sutelkti stipriausias vaiko asmenybės raidos ir mokymosi pažinimo bei ugdymo tam tikrame vaikystės amžiuje didaktikos mokslinį potencialą. Sutelkus programoje dirbsiančių mokslininkų komandą, tikimasi plėtoti tyrimais grįsto ugdymo teoriją ir tarpusavio bendradarbiavimu grindžiamą ugdymo praktiką šalyje“.

Ekspertų susitikimo su administracijos atstovais metu paaiškėjo, kad Programos vykdymui numatoma bendradarbiauti su Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakultetu.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Šios srities silpnybėmis laikytina tai, kad nedidelė ikimokyklinio/ priešmokyklinio ugdymo dalyko dėstytojų pedagoginio ar vadybinio darbo švietimo ar (ir) švietimo pagalbą teikiančiose įstaigose patirtis, kad praktikų mentoriai nėra laikomi personalu.

Programos personalo stiprybėmis laikytina tai, kad programos vykdymui numatomas pasitelkti personalas atitinka formaliuosius aukštojo mokslo studijų teisės aktų reikalavimus; numatomų dėstytojų skaičius ir jų kvalifikacija yra tinkama numatomiems studijų rezultatams pasiekti, daugumos programos personalo vykdomi moksliniai tyrimai tiesiogiai susiję su analizuojama programa, kad Programos vykdymui numatoma bendradarbiauti su Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakultetu, o visų dėstytojų gyvenimo aprašymai pateikti pagal vieningus reikalavimus.

2.4. Materialieji ištekliai

Studijoms numatomi naudoti Filosofijos fakulteto materialiaisiais resursais, tai apima grupinio darbo erdvę, 22 auditorijas, dvi kompiuterių su visomis bazinėmis programomis. Taip pat, Filosofijos skaitykloje esančiomis 37 darbo vietomis, iš kurių 12 kompiuterizuotų. Yra 2 stalai ir kėdė, pritaikyti specialiųjų poreikių turintiems studentams.

Studentams bus suteikta prieiga prie tyrimų infrastruktūros „Žmogaus gerovė ir raida“, taip sudarant sąlygas kokybiškiems žmogaus gerovės ir raidos tyrimams atlikti .

Planuojama pritaikyti jau turimas patalpas ir įkurti STEAM dalykų didaktikos erdvę, menų didaktikos, kalbinio ugdymo ir sporto erdves. Tame pačiame aukšte bus kuriamas raidos ir ugdymo centras, su tyrimų elgesio stebėjimo įranga bei Žaidimų tyrimo laboratorija. Taip pat reikiamomis priemonėmis planuojamos aprūpinti bendrosios auditorijos, pritaikytos pradinio ir ikimokyklinio ugdymo studijoms. Numatomi erdvių parametrai pateikti aprašo p. 31.

Numatomos studijoms patalpos bus daugiafunkcinės ir integralios, aprūpintos IT technologijomis, virtualiomis aplinkomis. Bus pasirinkta metodiniais ištekliais, tokiais kaip pradinio ugdymo mokymo priemonių komplektais, žaislais ugdymo simuliacinės veikloms, didaktinės įvairiakraštės ugdymo priemonės, muzikos didaktikai reikalingi instrumentai, sporto inventoriūs, dailės priemonės, priemonės tyrinėjimui ir stebėjimo duomenų fiksavimui. Studentai turės prieigą prie kompiuterinės klasės įrangos, interaktyvių lentų, nuotolinio valdymo filmavimo kamerų, STEAM ir Robotikos laboratorinė klasės įranga.

Suteikiama galimybė naudotis vaizdinius ir garsinius žmogaus elgesio parametrus nagrinėjančia įranga bei patalpomis, bei portatyvinėmis žmogaus elgesio laboratorijomis. Taip pat, bus galimybė naudotis VU Mokslinės informacijos ir komunikacijos centro paslaugomis, kuris dirba visomis savaitės dienomis visą parą, o vadovėlių fondas atviras kasdien nuo 8:00 iki 18:00.

Iš viso Programos studijų studentai turi 5 praktikas. Pirmosios dvi praktikos skirtos susipažinimui su ugdymo įstaigos veikimu, daugiausia veikiama asistavimo būdu, stebima kaip vyksta procesas. Antrosios dvi pedagoginės praktikos suteikia daugiau praktinių galimybių, studentai su mentorių priežiūra gali vesti pamokas, neformalius užsiėmimus. Paskutinioji praktika trunka 8 savaites ir jos metu studentai dirba savarankiškai, veda užsiėmimus, bendrauja su įstaigos bendruomene bei atlieka visas reikiamas praktikos užduotis ir renka duomenis baigiamajam darbui.

Apraše teigiama, kad yra numatytos sutartys su 16 pradinės klasės turinčių mokyklų, kurių sąrašas pateikiamas aprašo p.33. Išvardintose mokyklose yra skirtingų ugdymo vykdymo pavyzdžių, iš kurių galima semtis patirties. Taip pat pateikiama galimybė rasti praktikos vietą ir sudaryti trumpalaikę sutartį, siekiant plataus galimybių spektro išbandant skirtingas socialines bei kultūrinės aplinkas. Yra suteikiama galimybė atlikti praktikas ir užsienio institucijose bei Lietuvos mokyklose rusų ar lenkų mokomąja kalba.

Filosofijos skaitykloje surinkta edukologinės, psichologinės, sociologinės, teisinės ir filosofinės literatūros kolekcija, kuri yra laisvai prieinama. Knygų ir publikacijų fondai yra atnaujinami du kartus per metus, tad esant poreikiui galima per pakankamai neilgą laiką prisitaikyti prie poreikio bei atnaujinti studijų medžiagą. Programos įgyvendinimui planuojama įsigyti apie 200-250 naujų mokslinės literatūros šalinių bei prenumeruojamų žurnalų. Išteklių atnaujinimas vykdomas remiantis dėstytojų ir baigiamųjų metų studentų pageidavimu. Taip pat naudojimą „Pasiūlyk knygą sistema“, kurios dėka leidinius siūlyti gali tiek studentai, tiek dėstytojai. Apraše pateikiami konkrečių aktualių temų leidinių kiekis esantis Filosofijos skaityklos atviruose fonduose (aprašo p. 30). Studentai taip pat gali naudotis visomis kitų fakultetų bibliotekų ir skaityklų paslaugomis.

Parūpinta prieiga prie duomenų bazių (Annual Review, EBSCO, JSTOR, Oxford Journals Online, PsycARTICLES, Sage Publications: Sage Journals Online, Science Direct (SciVerse), Springer LINK, Wiley Online Library ir kt) bei duomenų analizių programų Hamlet II ir MaxQDA.

Ekspertų susitikimų su programos aprašo rengėjais metu paprašyta duomenų bazių sąrašo, ir jis ekspertams pateiktas papildomai, kuriame kol kas menkokai atspindėtos specifinės, pedagogikos studijoms reikalingos, duomenų bazės.

Perspektyvinis materialinės bazės įsigijimo planas pateiktas Aprašo 4 priede. Susitikimo su aprašo rengėjais metu aplinkybė, kad prasidėjus studijoms, materialinė bazė dar nebūtų įrengta, buvo aiškinama tuo, jog pirmais studijų metais daugiausia studijuojami bendri dalykai, kurių studijoms nereikia ypatingo įrengimo, o vėliau materialinė bazė jau būtų įrengta. Taip pat, administracijos teigimu „infrastruktūrinis šios programos išpildymas yra prioritetas universiteto klausimas“, tad tikimasi, kad viskas bus paruošta laiku, ir studentai turės kur mokytis.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Srities silpnybė: prasidėjus studijoms materialinė bazė dar nebūtų įrengta iki galo.

Pagrindinė stiprybė: numatomi metodiniai ištekliai, patalpų atnaujinimas ir pritaikymas konkrečioms studijų programos sritims įgyvendinti.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Priėmimo į studijas reikalavimai atitinka LAMA BPO nurodymus. Stojantieji turi būti įgiję vidurinį išsilavinimą. Norint įstoti į valstybės finansuojamas pedagoginių studijų vietas privalo būti išlaikę 3 valstybinius brandos egzaminus. Aplikuojant yra tikrinama jų motyvacija per LAMA BPO priėmimų sistemą, kurios tvarka kol kas dar nėra patvirtinta.

Konkursinis balas sudaromas iš lietuvių kalbos ir literatūros (0,4), matematikos (0,2) istorijos (0,2) ir bet kurio kito dalyko (0,2) egzaminų svertiniai balai. Šie kriterijai yra pakankamai aukšti ir tinkami konkrečiai studijų programai, nes yra įvertinamas bazinis pasiruošimas tarpdalykiniam mokymui. Stojantieji į aukštąsias mokyklas privalo būti pasiekę pirmosios užsienio kalbos B2 lygį – jei šiuo reikalavimu priimant kandidatus į studijų programą nėra vadovaujama, vertėtų užtikrinti sąlygas per nustatytą terminą šį reikalavimą įgyvendinti (pvz. per pasirenkamų dalykų bloką, per savarankiško darbo valandas ar kt.).

Studijos Programoje yra padalinamos į kelias dalis, t.y. teorinės studijos, ikimokyklinio ugdymo specializacijos studijos ir pradinio ugdymo specializacijos studijos.

Teorinės studijos sudarytos iš vaiko raidos ir mokymosi psichologijos, bendrosios ir įtraukiojo ugdymo teorijos, ugdymo filosofijos, ankstyvojo švietimo raidos, vaiko sveikatos ir gerovės, vaiko šeimos ir sociokultūrinės aplinkos, integruoto ugdymo turinio pagrindų bei pedagoginių tyrimų studijų. Tipinis 5 kreditų apimties modulis sudaromas iš 48 kontaktinių ir 87 savarankiško darbo valandų. Greta teorinių studijų integruojami specializacijų studijų moduliai.

Specializacijos skirtos gilinti ir plėsti studentų suvokimą apie konkretų vaikų ugdymo etapą. Ikimokyklinio ugdymo specializacijos studijos orientuojasi į mažo vaiko savireguliacijos, individualumo, poreikių ir galių pažinimą, tokio amžiaus vaikų ugdymo teoriją, žaidimo fenomeną, ankstyvojo raštingumo, meninės ir sportinės raiškos ugdymą. Pradinio ugdymo specializacijos studijos daugiau dėmesio kreipia kalbinio raštingumo gebėjimų ugdymui, gamtamoksliniam, matematiniam, informaciniam raštingumui, bei sportinės ir meninės raiškos ugdymui. Mokomasi tiek dalyko turinio, tiek didaktikos, tyrinėjamos e-mokymosi priemonės, dirbtinio intelekto žaislai bei vykstama į išvykas. Praktikų metu patys studentai kuria ugdomąsias veiklas ir tuomet jas išbando partnerių organizacijose.

Specializacijos aiškiai krypsta į dvi skirtingas sritis – ikimokyklinį ir pradinį ugdymą. Pagal specializacijų aprašus matyti, kad priešmokyklinis ugdymas paliečiamas abiejose specializacijose, bet išskirtinio dėmesio jam neteikiama. Ši pakopa yra tarsi jungiamasis laiptas tarp specializacijų ir priešmokyklinio ugdymo modulį abi specializacijos mokosi kartu, bet tik tiek ir tėra – vienas modulis. Labai pagirtina, kad abi specializacijos atsižvelgia į priešmokyklinį ugdymą, net ir socialinių partnerių teigimu, geras pedagogas turėtų žinoti ir kitų amžiaus grupių

specifiką. Vis tik toks išskyrimas ir tarpinės grandies nepadengimas nebūtinai atneš norimus rezultatus.

Apraše teigiama, kad studentai paskaitų metu studijuoja literatūros šaltinius, stebi ugdymo proceso video įrašus bei veikia bendradarbiaujančiose institucijose. Per pratybas dirba grupėse, diskutuoja, pristatinėja darbus, kuria ir išbando ugdymo veiklas bei simuliuoja situacijas. Vienas labiausiai akcentuojamų programos aspektų ir išskirtinumų yra planuojami moksliniai tyrimai ir jų perspektyvos.

Bendroji universiteto studijų vertinimo koncepcija yra kriterijais grįstas kaupiamąjo balo modelis. Siekiama, kad užduočių vertinimo laikotarpiai būtų suskirstyti dalimis, t.y., kad studentai mokytųsi nuolat, o ne tik sesijos laikotarpiu. Studijų ir vertinimo metodai pateikiami kiekvieno dalyko aprašuose, bei pristatomi studentams pirmosios paskaitos metu. Aprašuose vertinimo kriterijai formuojami pagal siekiamus studijų rezultatus ir mokymosi metodus. Gaila, kad vertinimo sampratoje neatsispindi šiuolaikinis požiūris į vertinimą, kaip į mokymosi proceso formavimą, paskatą studentui tobulėti - per grįžtamąjį ryšį, savo pasiekimų refleksiją, apmąstant ir keliant sau tolimesnio augimo tikslus.

Vertinimas vyksta atsiskaitant žodžiu, raštu bei praktinėmis užduotimis. Semestro vertinimas yra kaupiamasis, tad kiekvienas projektas, koliokviumas, ar kitos formos atsiskaitymas, pagal dėstytojo numatytą svertą susideda į galutinį pažymį, modulis užbaigiamas egzaminu arba projektiniu darbu. Daug dėmesio skiriama refleksijoms bei grįžtamajam ryšiui.

Baigus modulį studento vertinimo rezultatai skirstomi į lygius. Puikus pasiekimų lygmuo pasiekiamas gavus 8 ar daugiau balų, tipinis gavus daugiau kaip 5, bet mažiau nei 8, o slenkstinis jei daugiau nei 4, bet mažiau nei 5.

Apraše teigiama, kad studijoms skirtos užduotys yra sudarytos tokiu būdu, kad jų nebūtų įmanoma nusirašyti ar plagijuoti. Daugiau apie akademinio sąžiningumo laikymąsi ir organizavimą apraše pateikta informacijos nebuvo.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Srities silpnybės: stojantieji į aukštąsias mokyklas privalo būti pasiekę pirmosios užsienio kalbos B2 lygį – jei šiuo reikalavimu priimant kandidatus į studijų programą nėra vadovaujamosi, vertėtų užtikrinti sąlygas per nustatytą terminą šį reikalavimą įgyvendinti (pvz., per pasirenkamų dalykų bloką, per savarankiško darbo valandas ir kt.). Trūksta modernaus požiūrio į vertinimą, kaip į studento mokymosi proceso formavimą, paskatą tobulėti - per grįžtamąjį ryšį, savo pasiekimų refleksiją, apmąstant ir keliant sau tolimesnio augimo tikslus. Pagrindinė silpnybė – dėmesio priešmokykliniam ugdymui trūkumas.

Pagrindinė srities stiprybė – praktikų kiekis ir nuoseklumas. Kiekviena praktika vis labiau leidžia prisidėti prie proceso organizavimo ir įgyvendinimo, taip palaiapsniui įgaunant labai reikalingų plataus masto praktinių gebėjimų.

2.6. Programos vadyba

Programos rengėjai teigia, kad už programos vadybą ir vykdymo kokybę pagal VU Studijų programų reglamentą atsako Studijų programos komitetas, veikiantis pagal nuostatus. Komitetas vadovauja studijų programai, užtikrina programos studijų rezultatų įgyvendinimą. Jis yra pavaldus Filosofijos fakulteto tarybai ir privalo ne rečiau kaip kartą per metus atsiskaityti už programos vykdymą. Komitetą sudaro dėstytojai, studentų ir socialinių partnerių atstovai. Komiteto pirmininką ir sudėtį tvirtina Fakulteto taryba. Nurodomi šie pagrindiniai Studijų programos komiteto uždaviniai: „užtikrinti studijų programos tikslų, ugdomų kompetencijų, turinio, metodų ir studentų pasiekimų vertinimų vientisumą ir atitiktį studijas reglamentuojantiems teisės aktams; tobulinti studijų programą, vadovaujantis studijų programos

vykdymo kokybės rodikliais; informuoti bendruomenę apie vykdomus svarbiausius pokyčius studijų programoje“.

Į Studijų programos komiteto sudėtį numatoma įtraukti programos dėstytojus, studentų atstovą, kuris teiks grįžtamąją informaciją apie studijų procesą, socialinius partnerius iš ikimokyklinio ir pradinio ugdymo institucijų, kurie padės gauti grįžtamąjį ryšį apie darbdavių poreikius ir studentų kompetencijas. Būsima Studijų programos komiteto sudėtis pateikta aprašo 7.1 lentelėje.

Teigiama, kad vidinis studijų kokybės užtikrinimas apims visus Programos dalininkus: dėstytojus, studentus, Ugdymo mokslų instituto ir Filosofijos fakulteto administraciją, socialinius partnerius. Studijų kokybės užtikrinimas apims „studijų tikslų, ugdomų kompetencijų, turinio, metodų ir studentų pasiekimų vertinimų stebėseną, vertinimą, tobulinimą, studijoms reikalingų išteklių valdymą, pedagoginės praktikos organizavimą“.

Studijų programos kokybės stebėsenoje be Filosofijos fakulteto ir jo padalinių taip pat dalyvaus VU Studentų akademinių reikalų, Strateginio planavimo ir Studijų programų kokybės valdymo skyriai, kurie kiekvieno semestro pabaigoje organizuos studentų apklausas. Visi apklausos rezultatai VU informacinėje sistemoje yra prieinami Ugdymo mokslų instituto vadovui, Studijų programų kokybės pirmininkui, taip pat ir dėstytojams – jų dėstomų dalykų vertinimas. Norėdami išsiaiškinti nuomonę apie studijų eigą ir aplinką, apklausas vykdys ir studentų atstovai. Jų apklausų rezultatai bus aptariami Studijų programos komitete, studijų programos dėstytojų susirinkimuose. Reikia tikėtis, kad, kaip teigiama, bus atsižvelgta į grįžtamąjį ryšį iš socialinių partnerių, absolventų ir pagal jų atsiliepimus bus rengiami pasiūlymai ir svarstomas programos tobulinimas.

Programos aprašo rengėjai numato, kad studijų programos įgyvendinimą ir administravimą vykdys Ugdymo mokslų instituto Pedagogikos centras. Fakultetų lygmenyje svarbų vaidmenį vidinės kokybės užtikrinimo sistemoje vaidins už studijas atsakingi prodekanai, aktyviai dalyvaujantys studijų programos priežiūros ir tobulinimo procesuose, taip pat mokslo prodekanai, vykdantys studijų programos dėstytojų akademinės veiklos priežiūrą. Teigiama, kad kas penkeri metai vykdoma dėstytojų atestacija; skelbiami vieši konkursai, vertinama kiekvieno dėstytojo akademinė veikla, kad nemažai dėstytojų savo kvalifikaciją patobulino dalyvaudami nacionaliniame studijų kultūros kaitos projekte „Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) nacionalinės koncepcijos parengimas“.

Apibendrinant galima teigi, kad VU Vaikystės pedagogikos programos kokybės užtikrinimas turi sistemą, procedūros yra reglamentuotos, numatyta atsakomybė už programos stebėseną, įgyvendinimą ir tobulinimą.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Programos vadybos srities silpnybe laikytina tai, kad studentų praktikų mentoriai nėra suprantami kaip dalyvaujantys kokybės užtikrinimo procesuose asmenys, trūksta glaudesnio bendradarbiavimo tarp programos įgyvendintojų.

Programos vadybos srities stiprybėmis laikytina tai, kad VU sukurta visus lygius apimanti studijų programos kokybės užtikrinimo sistema, aiškiai apibūdinami studijų planavimo, organizavimo, priežiūros ir tobulinimo procesai, nurodomos vidinio studijų kokybės užtikrinimo priemonės, numatomos naudoti vidinio kokybės užtikrinimo priemonės yra tinkamos, į studijų programų kokybės užtikrinimo veiklas yra įtraukiami studentai, socialiniai partneriai.

III. REKOMENDACIJOS

3.1. Permąstyti ir patikslinti Programos poreikio pagrindimą, grindžiant naujos programos poreikį pirmiausia valstybės, visuomenės ir laikmečio lūkesčiais.

3.2. Modeliuoti Programos sandarą (specializacijas, dalykus, modulius) taip, kad absolventai galėtų dirbti pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas.

3.3. Kryptingiau subalansuoti Programos rezultatų grupes (pvz., kognityviniam aspektui skirti mažiau, o bendrakultūriniam, asmeniniam aspektui – daugiau dėmesio).

3.4. Tikslinti studijų programos sandarą: nors Programos sandara formaliai atitinka teisės aktų reikalavimus ir Programa sudaryta iš dviejų specializacijų, apjungtu vienu pavadinimu, bet studijų procese jos įgyvendinamos kaip atskiros. Todėl Programos pavadinimas klaidina: leidžiama manyti, kad būsima vaikystės pedagogas įgis abiejų specializacijų kompetencijas ir atitinkamai – teisę dirbti vaikų darželiuose, priešmokyklinio ugdymo grupėse ir pradinio ugdymo mokyklose, realiai jis to daryti negalės.

3.5. Koreguoti pedagogines praktikas, integruojant priešmokyklinio ugdymo turinį.

3.6. Užtikrinti, kad visi studijų dalykai ir moduliai būtų maksimaliai integralūs ne vien tarpdalykiniu, bet ir sociakultūriniu bei asmenybiniu aspektais.

3.7. Persvarstyti pasirenkamųjų dalykų pasiūlą Programoje.

3.8. Įgyvendinti modernią vertinimo sampratą.

3.9. Išryškinti programoje ugdymo holistiškumą ir šiuolaikinės didaktikos paradigmą, kadangi Programoje vis dėlto pasigendama dalykų, akcentuojančių ir analizuojančių bendrųjų vaikų gebėjimų – mokymosi mokytis, kritinio mąstymo, problemų sprendimo ir kt. plėtojimą per visus dalykus.

3.10. Siekti, kad praktikų mentoriai būtų laikomi personalu, o ikimokyklinio / priešmokyklinio ugdymo dalyko dėstytojų pedagoginio ar vadybinio darbo švietimo ar (ir) švietimo pagalbą teikiančiose įstaigose patirtis būtų didesnė.

3.11. Siekti, kad studentų praktikų mentoriai būtų suprantami kaip dalyvaujantys kokybės užtikrinimo procesuose asmenys.

IV. Apibendrinamasis įvertinimas

Vilniaus universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Vaikystės pedagogika* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	2
2	Programos sandara	2
3	Personalas	3
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	2
6	Programos vadyba	2
	Iš viso:	14

1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: doc. dr. Vitalija Gražienė

Grupės nariai: Regina Beinorienė

Violeta Jonynienė

Aurelija Valantonytė (studentų atstovė)